

קול התנין

יו"ל ע"י 'ועד הורים'
למסירת מידע
ומשלוח מסמכים
טלפקס: 03-691-5752
דוא"ל: kol581562@gmail.com

אסור גם אם הבנות תשבנה בכיתות ותתפורנה ציצייות לבני הישיבות, וגם אם המנהלת תשמור בשער הסמינר, אך בהיות זה מטעם ה"שירות לאומי" הדבר אסור והוא ביהרג ואל יעבור!

משל למה הדבר דומה, למשכיל שהחליט ביום בהיר אחד להכניס לביתו "דבר אחר". אך "משום מה" כאשר נודע הדבר בין הבריות, הם נחרדו ממעשיו והתרחקו ממנו. הלה חיפש עצה כיצד יוכל להישאר מעורב בין הבריות... מה עשה, חתך את ראשו של החזיר, קיצץ את רגליו הקדמיות והאחריות, קיפד את זנבו, ואף את כריסו שלח אל ארץ גזירה, נותר "בסך הכל" כזית בשר... האם יודע מאן דהוא, כזית זה, מה הוא?!... "דבר אחר" נשאר לעולם "דבר אחר"!

מי זה אשר יהיו להתחכם ולפתוח פתח לדברים חמורים שכאלו, שכל גדולי ישראל זצוק"ל נחרדו למולו והיהדות החרדית כולה היתה כמרחקה, כאשר הפגנות סוערות פרצו ברחבי ארצה"ק ובחור"ל, ובאופן חריג במיוחד הורה מרן החזו"א זצוק"ל, שגם נשים תצאנה לרחובה של עיר להפגין ולמחות, ואכן תודות לסערה האדירה, הפך החוק לאות מתה, ולמעלה מיובל שנים לא העז איש לנגוע בנושא מפחד הסערה אשר תשוב לקום, באם יגעו בנושא רגיש זה.

ועתה, ישנם מנהלים המוכנים לפרוץ פרצות בחומה, ולקרר את האש הגדולה הזאת, תמורת בצע כסף. לאן הגענו?! ואם בכך לא די, ישנם מתחכמים המגיעים עם פשרות חדשות (נוסח הדלי"ם), ובכך לפתוח לשלטון האורב לנו ולבנותינו פתח, שכבר לא ניתן להגדירו 'כחודו של מחט', כי אם 'כפתחו של אולם', וככל הפרצות בחינוך הבנים והבנות ההולכות ומתרחבות בשנים האחרונות במהירות מסחררת, בגלל אותם פשרות ופשרנים. אין ספק שבאם לא יגודע רעיון עוועים זה בעוד מועד, כל נפתח פה לשטן, לאן יגיעו פני הדברים?

יהודים יקרים, עורו והתעוררו בעוד מועד!

משחקים באש!

לסמן V במפת האתגרים שלהם, להשחיל את ה"שירות לאומי" לבנות חרדיות במידה כזו או אחרת.

החתיירה לפשרה של אותם גורמים שנועדה לאפשר את המשך ההנאה ממנעמי ההתנדבות, הינה התעלמות מכך שבמעשיהם הינם שותפים למזימה שלטונית הדוחפת את הגזירה באמצעות שוחד כספי ובמסווה של "התנדבות".

והדבר תמוה ומקומם, אם גם הם מבינים שפרוייקט זה הינו מזימה ישירה של השלטון לדחוף את בנותינו באמצעות שוחד כספי, לתוככי האיסור הנורא של "שירות לאומי", אזי כיצד שינוי קוסמטי כזה או אחר מהווה פתרון? האם בכך ניתן להכשיר את השרץ?! וכי האיסור החמור של גדולי ישראל זצוק"ל היה אך ורק בשל פרצה מסויימת בגדרי הצניעות, ובשדרוג מסויים אמור הוא להיות ניתר?!

הן זהו בדיוק ה"חודו של מחט" שמרן החזון איש זצוק"ל ביטא במכתבו וקבע במסמרות שכל פתח והתחלה במזימה זו, הוא בכלל הגזירה. וכפי שכתב (במכתבו מיום י"א אב תש"ח) בזה"ל:

"סידורם בקיבוץ דתי אינו נותן פתרון השאלה, אחרי שיש לנו אלה השמחים על אותן הדברים שהם לנו שוד ושבר ואורכים על פתח חודו של מחט כידוע".

ומפורסמת עדותו של הרה"צ רבי יצחק הלברשטט זצ"ל (שכיהן כרב ביהכ"נ אהבת חסד והיה מורה לדינים בסמינר לצידו של הרה"צ המנהל ריי"א וולף זצ"ל) ששמע מפיו הקדוש של מרן זצוק"ל, ש"שירות לאומי"

חלחלה ורטט אחזה את ציבור החרדים עם החשיפה בגליונות קול החינוך (141-142), אודות הפעלת תכנית "כח משימה לאומי" המופעלת ע"י "המשרד לשוויון חברתי", בחלק מהסמינרים החרדיים. תכנית התנדבותית שהיא למעשה שינוי השם ל"שירות לאומי" שנאסר ע"י כל גדולי ישראל ב"יהרג ואל יעבור".

אברכים חשובים שהתעוררו למגר את הפרצה, מדווחים למערכת על כך שהם שוחחו עם אישים רבים בנידון, ואכן כולם הבינו את גודל האסון, אך למרבה הכאב, נתקלו גם באי אלו מתחכמים שחפשו פתרון להמשך קיום התוכנית ונתנו יד לפשרה, לפיה משני התכניות שאושרו ע"י הנהלות הסמינרים: (1) עזרה לתלמידים. (2) סיוע לאזרחים ותיקים (מתוך שלל אפשרויות נוספות הקיימות בפרוייקט המקורי של הסטודנטים והסטודנטיות החילונים), ביטלו את האפשרות השניה, והותירו על מכונה את האפשרות הראשונה, וכך יכלו התלמידות לממש את התחייבותם להתנדבות באפשרות הראשונה בלבד.

חשוב להדגיש, שבכל אופן, ההתחייבות למלא את 90 שעות ההתנדבות של התלמידות הסתיימו בימים אלו, כך שמבחינת הרשויות אין להם שום בעיה עם ה"ויתור" הזה... כי את שלהם הם כבר קיבלו, וביכולתם

עיתון יומי בסערת המערכה - תשי"ג

ה'חישוק' של פסג"ה כתחליף למוסרי פרקי אבות...
עמ' 7

מי הם הדואגים להשלמת הפערים של ילדי תשב"ר?
עמ' 7

תינוקות של בית רבן עתיד הדורות או ה"אומנים" של הדור הבא!
המכון למורים של החינוך העצמאי מפתיע שוב עם יוזמות לשינוי פני תלמודי התורה
עמ' 6

ארגון הג'וינט - הלנו הוא אם לצרינו?
עמ' 4

להרחיק את הפסיכולוגיה מהיכלי התורה!
מאות צוותי הוראה וחינוך בעולם הישיבות בכינוסים משותפים עם אישים הרחוקים מההווה הישיבתי והחינוך התורני, במטרה לקבל הדרכה - "מערך חוסן" בעקבות אסון מירון
עמ' 3

דריסת רגל של גורם ממשלתי בתחום הישיבות במסווה של דאגה לתזונה בריאה של התלמידים
משתחלים ליישיבה דרך המטבח...
עמ' 2

דריסת רגל של גורם ממשלתי בתחום הישיבות במסווה של דאגה לתזונה בריאה של התלמידים

המטבח הבריא מגיע לישיבות: סדנא לשדרוג התפריט בחדרי האוכל

הסדנא כללה סדרת מפגשים שבמהלכם דנו השפים וצוות האגף בחשיבות התפריט הבריא, העלויות הכלכליות הכרוכות בהעמדת תפריט מזין ואיכותי בישיבות, הסדנא מספקת חשיפה לעולם קולינרי חדשני המורכב מתפריטים ומוצרים המומלצים לבריאות.

במפגש הסיכום השתתפו 13 שפים, שהציגו את השינויים המרשימים שנעשו בישיבות שהשתתפו בפילוט. השינויים כללו הוספת קטניות לקציצות ולסלטים, הוספת פירות וירקות טריים בארוחות, הפחתה משמעותית של השתייה המתוקה, והפחתה מרשימה של השמן המוסף, הפסקת טיגון מזון, הסרה של מוצרים מוכנים ואולטרה מעובדים כולל בשר מעובד.

ביזמת אגף התזונה בשירותי בריאות הציבור של משרד הבריאות, הושלם בימים אלו פילוט במסגרתו נבחנו הרגלי התזונה בעשרות ישיבות וניתנו ל-30 שפים שנטלו חלק בימי לימוד, כלים מקצועיים לשיפור ושדרוג התפריט המוגש בחדר האוכל הישיבתי.

בעקבות נתונים שהוצגו לצוות אגף התזונה במשרד הבריאות ומהם עלה כי בחלק גדול מהישיבות מוגשות לבחורים ארוחות הכוללות תזונה לא בריאה ושאיננה עומדת בקריטריונים של משרד הבריאות, החליט צוות האגף לקיים סדנת פילוט בשיתוף פעולה עם השף ישראל דורק ולהעניק במסגרתה לשפים כלים לשיפור המערך התזונתי בישיבות.

לאחרונה נודע על יוזמה חדשה המהווה נדבך נוסף במגמת ההשתלטות של השלטון על מוסדות החינוך החרדיים, כולל הישיבות הק', התופסת תאוצה רבתית בשנים האחרונות, ולדאבון לב בהצלחה לא פעוטה.

מדובר ב'פילוט' שיזם "אגף התזונה בשירותי בריאות הציבור של משרד הבריאות" במסגרתו "נבחנו הרגלי התזונה בעשרות ישיבות וניתנו ל-30 שפים שנטלו חלק בימי לימוד, כלים מקצועיים לשיפור ושדרוג התפריט המוגש בחדר האוכל הישיבתי".

כאמור, במבט שטחי אין בכך כל רע, במקום להזין את הבחורים בארוחות הכוללות תזונה לא בריאה, יילמדו את הטבחים להכין אוכל בריא יותר, להפחית שתייה מתוקה, שמן, טיגון, מוצרים מעובדים, ולהעשיר את התפריט בקטניות ובפירות וירקות טריים.

אין ספק שאכן מגיע לבחורים היקרים לומדי התורה אוכל בריא, שיהיה להם כח ובריאות לשבת וללמוד ולעבוד את ה', אך ברגע שזה מגיע מאלו ה"דואגים" לבריאותינו, יש להתייחס לכך בהתאם.

גופים שלטוניים אלו ואחרים, שכיום רק עיוור לא יראה, שכל כוונתם היא להשתלט על החינוך החרדי, ולשנותו מן הקצה את הקצה, לרוקן את הבריכה ולהוציא כמה שיותר בחורים ואברכים לאקדמיה, לצבא ולשוק העבודה, להטמיע את הציבור החרדי ב'ישראליות' על כל המשתמע, ולכן כאשר הם מגיעים עם מיזם להיטיב כביכול עם בחורי הישיבות, הרי שאין זו המטרה, כי אם האמצעי כיצד להכניס עוד רגל בישיבות, ולהשליט את עצמם עליהם.

כאשר נערכה אסיפה של רופאים בפולין לדון על הצעות שונות "להטבת מצב בריאותם של תלמידי הישיבות" שלח להם מרן החפץ חיים מכתב (מופיע בספר חפץ חיים על התורה), כשהוא מבהיר להם

באים "לעלות בהר ולנגוע בקצהו" ברור שהנסיון "לשפר" את האוכל בישיבות, הוא מסוג 'האוכל האיכותי' שמניחים לעכבר בקצה המלכודת...

מי שבקי מעט בהיסטוריה של עולם הישיבות, יודע שברוב רובם של הישיבות, העניות והדחוקות היתה מנת חלקם, ודווקא משם צמחו ענקים בתורה שהמשיכו את מסורת התורה כנתינתה מסיני.

פת במלח תאכל ועל הארץ תישן, היתה מציאות שליוותה את עמלי התורה ואת עולם הישיבות מאז. ממקומות תורה אלו ובזכותם, פרח והתרבה ציבור בני התורה שבזכותם קמה ונהייתה היהדות החרדית המפוארת הנאמנה לה' ולתורתו.

ש"הישיבות עומדות על בסיס נכון וקיים התלמידים מקבלים כל צרכיהם ומספיקים להם ארוחתם ג' פעמים ביום". ובשולי המכתב הוסיף: "רציתי להזכיר לכבודו. כתוב בתורה 'כל הנוגע בהר מות יומת' אם הנגיעה בהר במיתה, הנוגע בתורה עצמה לא כל שכן".

אין ספק שגם באותם הימים, היה בהחלט מה לשפר בתזונה ובבריאות של בחורי הישיבות, אך מרן החפץ חיים קבע שהתערבות גורמים חיצוניים בנעשה בתוככי הישיבות הוא "נגיעה בתורה עצמה".

מה נאמר ומה נדבר, כאשר מדובר באנשי אגף התזונה של משרד הבריאות!? האמנם הם באים לדאוג לתורה או שהם

משתחלים לישיבה דרך המטבח...

די אם נזכיר שבמסווה ה"בריאות" נסגרו המוני ישיבות ב'שנת הקורונה' לתקופות ארוכות, ובמקרה ה"טוב" הוכנסו חלק מהתלמידים ל'קפסולות', מה שגרם למאות רבות של בחורים לנטוש את בית חייהם - עולם הישיבות, כשלאבובינו רבים לא מצאו את הדרך חזרה גם אחרי שהסאגה הסתיימה. כאשר כל זאת נעשה ע"פ הוראת אותו משרד הבריאות שכביכול דואג לבריאותנו (שכזכור לכולנו היחס הסלקטיבי והמרושע במוסדות החרדיים לעומת מקומות הבילוי שלהם הומי אדם), ומי מדבר על המוני הבחורים שאותה שנה נוראית הותירה צלקת בבריאות הנפש והרוח שלהם, שחלקם לא יצאו מזה עד היום. מעולם לא היה לנו ביטוי כל כך חד לדברי חז"ל "טובתן של רשעים רעה היא אצל הצדיקים (יבמות קג).

ושמא התערבות ידידותית זו של "כינוס הטבחים" באה דווקא לאחר שנת הקורונה, בה מונו מפקדים צבאיים לפקח על הישיבות, והדעות והיחס הלבבי עם הרשויות התקרבו, כמו גם עם סכומי העתק ש'פיקוד העורף' הזרים לקופת הישיבה שמנהליה השלימו עם התוצאה המחרידה שאירעה בגינה, לסנן את אלו שלא היה בכוחם להיכנס לכלא הישיבתי. וכשודק הסערה כאשר חומות הישיבות נותרו מלאי סדקים, הבין "משרד הבריאות" שהשעה כשירה להשתחל לישיבות דרך המטבח...

להרחיק את הפסיכולוגיה מהיכלי התורה!

מאות צוותי הוראה וחינוך בעולם הישיבות. מנהלים, מחנכים, רמ"ם, משגיחים ואנשי חינוך בכינוסים משותפים עם אישים הרחוקים מההווי הישיבתי והחינוך התורני, במטרה לקבל הדרכה - "מערך חוסן" בעקבות אסון מירון

חם' (עמותה המטפלת בתחום בריאות הנפש) בשיתוף הג'וינט, עבור כשמונים אנשי צוותי הוראה וחינוך בעולם הישיבות.

"האסון הנורא במירון הותיר את היהדות החרדית כולה שבורה ורצוצה. נערים ובחורי ישיבה רבים מקהילות רבות איבדו חברים, היו עדים למאורע או רק שמעו את הפרטים האימיים. רובם ככולם היו זקוקים לאוזן קשבת וללב מבין שיתמכו בהם בשעות קשות אלה ויעניקו מענה מקצועי. בחורי ישיבה אלו מצאו את עצמם מתמודדים מול שאלות, מחשבות ומצוקות, אך למרבית הצוותים החינוכיים בישיבות הקדושות לא היו כלים לסייע בעת המשבר.

בעקבות כך, בארגון הג'וינט יחד עם עמותת 'בית חם', המקום המוביל בתחום טיפול הנפש, החליטו להרים את הכפפה ולבנות 'מערך חוסן' עבור משגיחים ומחנכים בישיבות הקדושות, בכדי שיוכלו לתת מענה בשעות חירום לתלמידי הישיבות", סוף ציטוט.

הדבר תמוה, מדוע ארגון "בית חם" המטפל במסירות בסובלים מבעיות נפשיות, כאלו המגיעים לתחומו עקב צורך מוכח, רואה את תפקידו לעשות צעד

תקדימי, שמשגיחים ומנהלים רוחניים יעברו השתלמות פסיכולוגית מפרופסורים ופסיכולוגים **"להעמיד לרשותם את מערך חוסן פסיכולוגי על מנת שיוכלו להיות לעזר עבור בחורי הישיבות הצעירים, בכל מקרה של טראומה או אירוע קשה ר"ל".**

את הרעיון הזה "להעשיר" את השכלתם החינוכית של הצוותות בישיבות, היה אפשר להמציא כל השנים... עם "חוגי העשרה" מסוג זה, מי יודע אם לא נגיע למצב, שידי המשגיחים יהיו מחוסרות עבודה וה"בעיות" יופנו לפרופסורים ומטפלים וראשי מחלקות בבתי חולים לבריאות הנפש "המבינים בנפש הבחור" שיטפלו בבחורים 'כמו שצריך' עם הכלים והידע הנצרך, כדי שייצא לנו דור בריא ושלם בגוף ובנפש...

לא יעלה על הדעת להכניס אוריה זרה לצוותות הרוחניות בישיבה, אשר על כך אנו מזהרים ועומדים, **"השמרו לכם עלות בהר ונגוע בקצהו".**

האסון הנורא שאירע במירון, בו ניספו ארבעים וחמש נפשות יקרות וטהורות, זעזע והרעיד כל לב יהודי באשר הוא. הטרגדיה ככל שהיא בלתי נתפסת מתקבלת אצל כל יהודי מאמין ב"וידום אהרן". יהודים חרדים האוחזים בעץ החיים, קרוצים מחומר שאלו הרחוקים מעולמם של המאמינים, אינם מסוגלים להבין במה מדובר, כל אחד התחזק באמונה שכל מאן דעביד רחמנא לטב עביד, והפנים שהמאורע המחריד הוא אות משמים כי עלינו לפשפש במעשינו ולתקן את הטעון תיקון.

בימים עברו, טרום הקשר ההדוק של המימסד החרדי עם הארגונים השונים הזרים והפסולים, הרי שהתגובה הטבעית נוכח אסון כה איום ונורא, היתה במסגרת התורנית פנימה. יהודי חרדי גם כשנקלע לתהומות של יגון אינו מחפש להתרפאות בעצי אשרה, הוא אינו רץ לפסיכולוגיה הפסולה. המרפא האמיתי לנפש, הוא אך ורק בתורה הקדושה "רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך" (משלי ג, ח), כל שאר הדרכים הינם סינטטיים ומזוייפים (ואם בכל זאת יש מי שמרגיש צורך בקבלת עזרה נפשית, כמו קרובי משפחה של הנספים, חברותא וכדומה,

שהצער והיגון הוא עבורם בלתי נסבל ואין להם את הכח לסחוב את המשא ללא התערבות חיצונית, גם למצב זה ישנם פתרונות אצל מומחים שעברו בקרה רוחנית ומקצועית, וידוע בבירור שניתן לסמוך עליהם). והנה עם מי מבקשים להסתייע כיום נוכח אירוע כזה, לפניכם שתי ידיעות:

לאחר אסון מירון נערכה "ועידת החינוך ה-17" בקיבוץ חפץ חיים בו השתתפו מאות מנהלים, מחנכים, ר"מים, משגיחים ואנשי חינוך, כאשר מוביל הוועידה, היה הפרופ' גיל זלצמן, מנהל המרכז לבריאות הנפש 'גהה' מקבוצת 'כללית' העומד בראש החוג לפסיכיאטריה בפקולטה לרפואה באוניברסיטת תל אביב, והוא זה שהדריך את המשתתפים כיצד "לסייע לתלמידיהם להתמודד עם הטראומה והפגיעה הנפשית בעקבות האסון".

וידיעה נוספת:

בחודש סיון האחרון, התקיים כנס מיוחד מטעם עמותת 'בית

ארגון הג'וינט - הלנו הוא אם לצרינו!?

הדברים בקטן, להיות אמינים, להיות מחוברים לקהילה, למנהיגות. היום אנחנו בתחושה, שקורים דברים מאוד חשובים". לקראת 'עצרת המליון' נגד חוק הגיוס, כתב אז (יום ראשון 02 למרץ 2014 למניינם): "בימים כסדרם אני עוסק במאמץ להגביר את שילוב החרדים במדינת ישראל. בצבא, בעבודה, באקדמיה ובכלל חי המעשה במדינה. אני מאמין כי מדינת ישראל לא תוכל לשרוד לאורך זמן ללא שילוב של החרדים, והחברה החרדית לא תשרוד לאורך זמן ללא שילוב במדינת ישראל"

ובמאמר שפרסם תחת הכותרת "שילוב חרדים בשירות המדינה", הוא כותב: "במדינת ישראל קבוצות אוכלוסייה הולכות וגדלות שאינן מגלות סולידריות עם המדינה. הקהילה החרדית היא אחת מהאוכלוסיות הללו, ואני רואה שליחות בפתרון החיבור הזהותי והפרקטי של אוכלוסייה זו למדינה. אלא שפתרונות חינוכיים לאזרחות ולהזדהות עתידיים להיכשל, שכן הקהילה החרדית חוששת מהכנסת תכנים חינוכיים, במיוחד כאלה הנוגעים למדינת ישראל. מחקרים הראו כי בעלי תפקידים ציבוריים מזדהים עם תפקידם, ושהוא עשוי להפוך לחלק מזהותם האישית והקולקטיבית.

הפרוייקט שלי עוסק בשילוב חרדים בשירות המדינה. שילוב כזה עשוי לשרת כמה מטרות: הגברת הסולידריות של החרדים עם המדינה... הגברת השוויון בשירות המדינה... ועוד".

לא בכדי נבחרה ע"י צוות המוחות של הג'וינט דווקא יוזמה של "בית כהלכה - לעידוד לימוד ההלכה בענייני ממונות המצויים והדרכה בכלכלה נבונה", הלכות שלארגון הג'וינט מרוקן הבריכה יש אינטרס אישי בלימוד סוגיות הנוגעים לכספים... ולא דווקא הלכות דין קדימה בברכות וכיוצא ב..."

אלא להיפך הגמור.

למרבה החרפה העלימו מידיעת ראשי הישיבות שהשתתפו בכינוס, על מעללי הג'וינט כיום, ורק העלו על נס את מה שסייעו לישיבות לאחר השואה האיומה, כאותו קצב שהראה לקונים המלצה שקיבל סבו הקצב מרב נודע, בעת שכיום הוא מוכר בשר גמלים...

ג'וינט ישראל - בית כהלכה, תרתי דסתרי!

די אם נציין שאחד הדוברים במעמד זה, היה לא אחר מאשר מנהל תוכניות חרדים בג'וינט מר יצחק טרכטינגוט, עמית במכון שחרית ובוגר מכון מנדל הידוע לשמצה, ומגדולי המשתפיים בעשור האחרון לשינוי פני החברה החרדית, ופרצות רבות שמוצאות דרך לציבור החרדי באר"י עוברות דרכו, כאשר בראש הפרוייקטים שלו נמצא פרוייקט "ראש תחום חרדים" הכולל בתוכו תוכניות שמד מרובות במסגרת ג'וינט ישראל-תבת.

די אם נצטט ממשנתו (מתוך חוברת 'פעילות ג'וינט ישראל במגזר החרדי'): "התפיסה שלנו היא, שההתערבות מיועדת לחולל שינוי, אך לא שינוי של הכתבה מבחוץ. אנחנו חשים כשליחים, כמשרתים של הציבור. מטרתנו, כאנשי מקצוע, לזהות את הצרכים, לפתור בעיות וחסמים ולהציע פתרונות. אני חושב, שאי-אפשר לעשות דבר בכפייה. זו חברה חזקה עם ערכים חזקים. אנחנו מתקדמים בשלבים, מה שרצינו הוא לעשות את

החיבור האדוק של ארגונים חרדיים עם ארגון הג'וינט אינו אומר - "דרשני"... היכולות הכספיות שלהם ידועות. מאז ומעולם המושג "ארגון הג'וינט" היה שם נרדף לכסף.

בכח הפילנטרופי של הארגון, משלב הג'וינט זרועות עם אויבי עולם התורה הכי גרועים, הארגון חבר לאלו האומרים ופועלים להחריב ולשנות את פני הציבור החרדי, ופועלים במישרין עם המגמות השונות לייצר "פתחי מילוט" עבור בני הישיבות והכוללים מהיכלי התורה, לעבר הצבא ושוק העבודה החילונית. הארגון הזה גאה לפרסם את הפרוייקטים שלו המורידות נשמות לשאול תחתית דרך "ריקון הבריכה" של בני התורה מהמים הזכים של לימוד התורה בישיבות.

מעצבי דרכו של הג'וינט מבינים היטב כי עליהם לרכוש את אמונם של החרדים, וביותר את עולם הישיבות, ולכן בד בבד עם הזרמת מיליונים לריקון הבריכה, פעילות שטומנת בחובה סיכון ממשי לקשר עם הציבור החרדי, הם זורקים כמה עצמות לעולם הישיבות על מנת לקבל גושפנקא ו'הכשר'.

לפני למעלה משנה נתבררנו על הקמתו של "ארגון מלגות ועידוד לכתובת חידושי תורה לזכרו של הגאון הגדול רבי ניסים קרליץ זצוק"ל", כאשר המממן הוא לא אחר מאשר ארגון הג'וינט.

וכאן נשאלת השאלה, איך יתכן שארגון ששם לו למטרה לרוקן את הבריכה, יהיה שותף רצוי לבני הישיבות ואברכי הכוללים, בעת ששותף פעולה שכזה מקרב אותם יותר ויותר למערך ההשפעה בחיי הישיבות!?

אותם בחורים ואברכים הכותבים חידושי תורה ואמורים לקבל מהם מלגות, עליהם להיות מודעים לכך שהקשר עם פרוייקט זה מהווה סיוע לגופים עויינים שאין מטרתם "להגדיל תורה ולהאדירה"

אפבגדהוזה
טיפכךדלמם
ננסעפפףצץ
קרששתת

בענין קדושת האותיות והנקודות, ואופן לימודן

הרה"ק רבי פנחס שפירא מקאריץ זי"ע

ע"י לימוד כזה עושה דעת לתינוק

האל"ף בי"ת, שתועלת גדול מועיל לתינוק כשלומד הא"ב כסדר, שא' היא אחת וב' היא שנים ובכל פעם אותיות יתירים מהקודמים, וזהו מתתא לעילא, והנקודות הם בהיפוך שמתחלת מקמ"ץ והוא נקודת כתר והולך עד מלכות שהיא בלא נקודה וכו' אזי על ידי הלימוד כזה עושה דעת לתינוק. עכ"ל.

בספר גאולת ישראל עמוד י"ח אות צ"ז מביא בשם הר"פ מקאריץ בעל אמרי פנחס אות תשע"ו: דמגונים הם אותם המלמדים שלא לומדים אל"ף בי"ת עם התינוק כסדר

הגה"ח רבי ירוחם ליינאוויץ' זצוק"ל מנהל רוחני דישיבת מיר בפולין

התחלת התורה – ההכנה

ביאור האלף בית. וא"כ הוא כבר באמצע התורה ולא בהתחלה ואיפוא היא התחלת התורה? זה "קרבתנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה" היינו, ההכנה שזאת היתה קריבת הר סיני, הכנה לקבלת דעת חכמה ומוסר, ח"ג עמוד קצ"ג. התורה.

"מכל דברינו מבואר לנו כי מדרגת התורה מתחלת לא רק ממשנה או מגמרא או אפילו ממקרא, כי אם מאלף בית. היינו, כי אלף בית הוא ג"כ תורה וזהו מה שמבואר במס' שבת דף ק"ד כל הענין של

כ"ק האדמו"ר מויז'ניץ זצוק"ל בעל "אמרי חיים"

לא כמו שלומדים אלו המתחדשים

ולכן באופן זה דייקא נקרא שהשם הקדוש הוא 'כסדרו'. ואיתא במס' שבת (ק"ד ע"א) דרשת הדרדקי על אבג"ד נוטה אלף בינה ג'מול ד'לים, שזה מורה על לימוד התורה עם צדקה וגמ"ח כמבואר בגמ' (ע"ז) הנ"ל. ומי שמקיים כל זה מודה אשר שם הוי"ה כסדרן הוא 'רחמים' ולא 'דין'. אבל מי שעוסק בתורה בלבד - 'אלף בינה' ולא ב'גמול דלים', שאינו מתייחס לשני האותיות המרכיבות את המספר עשר שהוא אות יו"ד, נמצא שאין מספר יו"ד קודם לה"א והוא פוגם ח"ו בכבוד שמו יתברך, כאומר שהשם הוא שלא כסדרן המורה על 'דין' ודומה כמי שאין לו אלוה ודפח"ח. **ומוסיף בעל 'אמרי חיים' זצוק"ל:** למה דוקא הדרדקי אמרו זה הדרש הקדוש? מפני שהם מבטאים הא"ב במלואם - אל"ף בי"ת גימ"ל דל"ת - והדרש קרוב לפירוש המילוי. וראיה מזה שצריכים ללמוד עם הדרדקי הא"ב במלואם, לא כמו שלומדים אלו המתחדשים הכופרים א (בפתח) ב בסגול. הם עוקרים דרש קדוש הזה, השם ישמרנו. עכ"ל.

'אמרי חיים' פ' נשא

נאמר בשם קדוש אחד פירוש מאמרם ז"ל (ע"ז יז): "תנו רבנן... אמר ליה רבי חנינא אשריך שנתפסת על חמשה דברים ואתה ניצול, אוי לי שנתפסתי על דבר אחד ואיני ניצול, שאת עסקת בתורה ובגמילות חסדים ואני לא עסקתי אלא בתורה בלבד, וכדבר הונא דאמר רב הונא כל העוסק בתורה בלבד דומה כמי שאין לו אלוה שנאמר וכו'". ידוע אשר שם הוי"ה כשהוא כסדרן הוא 'רחמים', וכשהוא שלא כסדרן הוא 'דין'. ולכאורה יפלא למה בשם הוי"ה כשהוא כסדרו אות יו"ד קודם לאות ה"א הלא בסדר הא"ב ה"א קודמת ליו"ד, ומדוע זה נקרא 'כסדרו'? והתירוץ. כי ה'מספר' המונח באותיות אבג"ד שהם קודם האות ה"א, המספר הוא עשר (10) (כי אל"ף זה אחד ובי"ת זה שתיים וגימ"ל זה שלש ודל"ת זה ארבע. ס"ה - 10).

נמצא שקודם האות ה"א שבמספר הוא חמש (5) יש ארבע אותיות שבמספר הם יותר מהמספר של אות ה"א שהוא רק חמש (5) והם יחדיו הם עשר (10) ושפיר יש מקום ליו"ד לפני ה"א.

תינוקות של בין רבן

עתידי הדורות, או ה"אומנים" של הדור הבא?

המכון למורים של החינוך העצמאי מפתיע שוב עם יוזמות לשינוי פני תלמודי התורה

מהיכן צומחים רעיונות עוועים שכאלו? מי החכים את איגוד התת"ם להעביר קורסים שלא שיערום אבותינו מעולם? והנה התשובה: הקורס ממומן ע"י האגף לחינוך חרדי בעיריית ירושלים "שנרתם לסייע בתקצוב וסבסוד עלות הקורס, מתוך מחשבה והבנה של החשיבות של קורס מסוג זה עבור הילדים".

הבנתם? מלבד 'מחוז חרדי' יש גם "אגף חינוך חרדי בעיריית" גם שם יש אנשי רוח שיש להם - מחשבה והבנה של החשיבות של קורס מסוג זה עבור הילדים".

אז אם ידענו מאז ש"המכון למורים" הינו הזרוע המבצעת של "המחוז החרדי" כדי לדאוג למלמדים "איכותיים" שבמקרה... זה מסתייע בתקציבי ענק שה"מחוז החרדי" מזרים לו. מתברר איפוא שהעסק הפיננסי הזה הוא גם "מכון לילדים". ולשם כך מייבאים ערכים זרים, שגם הם מתורגמים לתמלוגים לכל הגורמים המעורבים...

קראתם נכון, אם זכור לכם מימים עברו כשאתם הייתם ילדים, שבהפסקות שחקתם באג'ואים, בתופסת, במחבואים, בחמש אבנים, ושאר משחקים עם 'מסורת' רבת השנים, אז עליכם לדעת ולהבין, שהמשחקים הללו גידלו דור מטומטם. מהיום ילדי העתיד, יהיו הרבה יותר חכמים...

עלינו לחשוש מיוזמות אלו שיהפכו את החיידרים ל"בתי הספר לאומניות" מהסוג המוכר בחינוך הממלכתי.

על מנת שיוכלו לבטא את הכישרונות שלהם". מנהל איגוד הת"ת"ם: "המלמדים בגיל הרך, יש להם את היכולת לעצב את עולמו של הילד ולבנות אותו באופן בריא ואיתן. הכלים שיקבלו בקורס, יאפשרו להם לממש באופן מלא את הפוטנציאל שיש בכל ילד ואת העולם האומנותי שלו".

הבנתם, תפקידם של המלמדים שאלפי שנים היה "לעצב את עולמו של הילד ולבנות אותו" לגדול בתורה וביראת שמים, להחדיר בו אהבת התורה ושאיפה שכשיגדל יהיה תלמיד חכם וצדיק ואף גדול הדור, מעתה המלמד ישים עין פקוחה על כל ילד, שחלילה לא ילך לאיבוד הפוטנציאל הטמון בו, והוא יוכל לממש את העולם האומנותי שלו...

עולם היצירה למלמדים
קורס ראשוני מסוג למלמדים בגנים

מרים בראון
בני לידים עולם יצירה האומנות שופעים. הם מחפשים את הדרך להביע את חוש היצירה שלהם, באמצעים שונים. לא פעם היעדר אפיק מסוים לניחוח רוח היצירתיות של הילד הקטן, עלולה להביא לכך שהוא יפגוש את היעדרות של בורות אחרות.

יצירה בסביבת הגן מאפייני התפתחות יצירה ילדים.
מביל איננו ת"ת"ם הרב יצחק טולדושקי "עולמם של הילדים בגיל הרך, עשיר ברישיונות ומלא בקסם. המלמדים בגיל הרך, יש להם את היכולת לעצב את עולמו של הילד ולבנות אותו באופן בריא ואיתן. הכלים שיקבלו בקורס, יאפשרו להם לממש באופן מלא את הפוטנציאל שיש בכל ילד ואת העולם האומנותי שלו. ברצוני לומר לרבותי ירושלים ולמנהל האגף לחינוך חרדי הרב שמואל גרינברג, שנרתם לסייע בתקצוב וסבסוד עלות הקורס, מתוך מחשבה והבנה של החשיבות של קורס מסוג זה עבור הילדים".

את הפסקת הקורסים מלווה זערת ה"גני של מפקדים ומנהלי תלמודי תורה בירושלים חיים רובנשטיין - מספק לגיל הרך - משרד החינוך, משרד צוות מרים - מרדכי שירד והיוזם, הרב ארי' סופר מנהל ח"ת תורת התקנה הרב והגן רותנפלד מנהל גיל הרך ת"ת שק"ר רמת, הרב ציון 11 מנהל ח"ת הרומני, הרב דודא אריה טולדושקי אינור ת"ת"ם.

"איגוד הת"ת"ם" בשיתוף "המכון למורים" של החינוך העצמאי. יצאו לאחרונה בבשורה נוספת למען חינוכם המוצלח של חמישים אלף ילדי תשב"ר הלומדים בחיידרים ("מוסדות פטור"). אותו מכון שחבר לתכניות ההשתלמות "פסג"ה" של משרד החינוך, גילה גם הוא את 'מכרה הזהב' של המחוז החרדי, והפך להיות לאח תאום של "מכון אחיה" שיש לו כבר וותק של כשמונה עשרה שנה של השלטת משרד החינוך על ה"לפני ולפנים" של בתי התשב"ר. וגם הם מסיתים מלמדי תשב"ר להצטייד בתעודה מוכרת ממשרד החינוך ולהשתלם בחיידרים שהם במעמד "מוסדות פטור" (דבר שמשרד החינוך עדיין לא מתנה עבור התיקצוב ל"מוסדות פטור").

הנה כתבה מהעיתונות:

"קורס ראשוני מסוג למלמדים בגנים - עולם היצירה למלמדים". "בגיל הרך, יש לילדים עולם יצירה ואומנות שופעים, הם מחפשים את הדרך להביע את חוש היצירה שלהם, באמצעים שונים. לא פעם היעדר אפיק מסוים לניחוח רוח היצירתיות של הילד הקטן, עלולה להביא לכך שהוא יפגוש את היעדרות של בורות אחרות.

בדיוק בשביל כך יזמו באיגוד הת"ת"ם בשיתוף המכון למורים ובתמיכת האגף לחינוך חרדי בעיריית ירושלים, קורס ראשי מסוג שנוער להקנות כלים למלמדים בגיל הרך, לזהות את הילדים עם הכישרונות האומנותיים,

ה'חישוק' של פסג"ה כתחליף למוסרי פרקי אבות...

שהמלמדים לגיל הרך, ישקיעו כוחם ומרצם כיצד להחדיר בילדים הטהורים, אמונה ויראת שמים, הכוללים בתוכם את כל המידות הטובות המנויים במסכת אבות, כבוד חברך... אוהב את הבריות... לב טוב... עין טובה... חבר טוב... נושא בעול... שלי שלך... נוח לרצות... תמורת זאת מקנים "ערכים נכונים" בנוסח השפה וההווי המקובל בחינוך הממלכתי שכביכול מקביל לערכי המוסר התורני, אך אליבא דאמת מנותקים הם ממקורם התורני, וכמובן שהתוצאות בהתאם... אין ספק שמדובר בשלב נוסף בכיבוש החינוך החרדי המתקצב, במטרה לנהל לו כל תזוזה, החל מגיל 5. כך שגם אם לא היה בכך שום אפקט שלילי, ההתערבות כשלעצמה הינה חורבן והרס, וחבל שמלמדים אשר בידיהם מופקד דור העתיד, משתפים פעולה במסירתם לידי מבקשי רעתם.

וגיבוש. קבלת האחר, שיתוף חברים, ויותר וגמישות".

אוי לדור שכך עלתה בימיו, שתמורת

המכון למורים בשיתוף פסג"ה - מציב

החישוק שגורם לחשק לימודי וריכוז בגיל הרך

עשרות מחנכים ומלמדים להוראת הגיל הרך השתתפו בהשתלמות מעשית וחוויתית שהתקיימה בשבוע האחרון בבית 'המכון למורים'

בניית יחידת סבות וסבים, קבלת האחר, שיתוף חברים, ויותר וגמישות וזוהי מבצע מסרת ההשתלמות זה פותח במסע

סלחת המכון למורים בבית שמש, בכניסתו לה טעם טוב ופחות שנת פילוחו של וכו' השלמה רוב אפרים המסע הור, הווי וצאת כפת בזוטה הוראה לוחט המנונים ואצו הוראה לוחט הורין מעד, הוחט הוראה סלחת השלמות טקטות ומעטית ולמלמדים ולמנונים, סל על סורת הקודש כסוב המסות של המסן לטורים.

בעיתון "חדש" היו"ל בבית שמש, פורסמה כתבה על "השתלמות מעשית וחוויתית שהתקיימה בבית 'המכון למורים' בבית שמש, בשיתוף פסג"ה (שלוחה של משרד החינוך).

בכתבה מדווח כי עשרות מחנכים ומלמדים להוראת הגיל הרך השתתפו בהשתלמות, בה "הומחש למלמדים ולעוזרים למלמדים, כיצד באה לידי ביטוי חווייתו של התלמיד במהלך יום הלימודים בכלל ובעת המשחק בפרט", כאשר לא פחות ולא יותר, "המלמדים המבוגרים קפצו בחישוקי משחק צבעוניים לאורך החדר" כדי ששך הם יבינו איך מרגיש ילד קטן ורך בשנים... הסכיתו ושמעו מה כל כך חשוב בחישוקים: "הרב יקותיאל מסביר... המלמד מפספס הזדמנויות רבות להעשיר ולשדרג את המשחק הפשוט לכאורה, לכדי הקניית ערכים נכונים, מידות טובות

מי הם הדואגים להשלמת הפערים של ילדי תשב"ר?

הותירו את הילדים האומללים מסתובבים בחוסר מעש בחוצות, וכעת הם מגיעים כ"מצילים" להציל את הילדים שנשארו מאחור בלימוד הקריאה, שהוא הבסיס לכל הצלחתם בעתיד. ואם בכך לא די, הרי שמי שהובא לתקן את המעוות, הוא לא אחר מאשר גוף ממשלתי רב זרועות "התוכנית הלאומית לילדים ונוער בסיכון", גוף מסוכן... שיש לו משנה סדורה ודומה לאותו דא. בוגר שלוחת אוניברסיטת בר אילן - "אחיה", שמאז כבר עיוות את דרך הלימוד המסורה לנו מדור דור - השיטה שעליה גידלו מאות ואלפי שנים, ותמורתו ייבא שיטות מבולבלות ומסורבלות היוצרים מהומה מחשבתית בקרב הילד הרך, ולא מקל עליו את התפיסה (דוגמאות לכך הובאו בגליונו בעבר).

על כך ניתן לומר "לא מעוקצך ולא מדובשך" - אל תסגרו את בתי התשב"ר, אל תמנעו תורה מילדים שאין להם דבר עם הנגיף, ואל תופיעו כעת כ"מצילים!" אכן, "נוער בסיכון" - תרתי משמע.

בעיתון "חדש" (כ"ג סיון תשפ"א) היו"ל בבית שמש, בו נכתב על כינוס מלמדים בעיר לקידום לימוד הקריאה בגיל הרך, שאורגן ע"י "מרכז פעמונים" בשיתוף "תוכנית 360 לילדים ונוער בסיכון" ואגף החינוך של עיריית בית שמש. זאת בעקבות סגירת תלמודי התורה לתקופות ארוכות בשנת הקורונה, שגרמו לחסרים משמעותיים בלמידה והתהליך הקטוע שהותיר ממוני ילדים נבוכים ומדשדשים בנושא הקריאה.

כן, זה תואם להפליא עם אותו בן בליעל, שחפר את הבור ולאחר מכן הגיע "להציל"... הללו סגרו את שערי התתי"ם,

יחזמה חשובה: באולם ת"ת "אור התורה" התכנסו יחד מיטב צוותי המלמדים בעיר והתגייסו לקידום לימוד הקריאה בגיל הרך

מרכז פעמונים
אבחון יעיל וקידום רב תחומי

מסופר על בן בליעל, שחפר בור ברשות הרבים וכיסהו בכיסוי דק, כך שלא ניתן היה להבחין בבור. לא אחרה השעה, ואדם שעבר שם לתומו, נפל לעמקי הבור, חבול כולו מראשו ועד רגליו. עוברי אורח שהיו בקרבת מקום, רצו להגיש עזרה לנופל שהתבוסס בדמו. אותו בן בליעל, שאף הוא שהה בקרבת מקום, לא התבלבל, הצטרף אף הוא למצילים, ועשה כל שביכולתו ליצור רושם שהוא המציל הראשי. ואכן לאחר שהלה הוצא מהבור ונחבשו פצעיו, החל להודות ולשבח את ה"מציל" הראשי, על מסירותו הנפלאה... אלא שלפתע עבר במקום אדם, שהכיר אישית את ה"מציל", ובראותו את ההמולה, זעק בקול גדול: "מורי ורבותי, דעו לכם כי הלה הוא זה שחפר את הבור, וכעת הוא מעמיד פני מציל! לא די שלא מגיע לו ישר כח' על פעליו, כי אם צריך לגרשו ולהרחיקו למען לא ישוב ויעולל את מעלליו הנבזים". סיפור זה תואם מאד לידיעה שפורסמה

הגה"ח רבי יוסף יוזל הורביץ זצוק"ל הסבא מנובהרדוק

“וצריכים אנו להדגיש שהעולם והישיבה הם שני דברים הפכיים וסותרים זה את זה”

“ומאחר שפסקה הנבואה שהשפיעה לעם ישראל דעת חוקי האלקים... נפתחו מעינות חיים חדשים הלא המה הישיבות כמו ישיבות סורא ופומבדיתא וכדומה. הישיבות האלו הרימו את המצב הרוחני בכל תפוצות ישראל למעלה ראש, ומשום מה? משום שהיה קשר פנימי בין הישיבות ובין העם והיו מסייעים זה לזה.

העם הכיר כי מקור האמת הוא רק בישיבות וזולתן הכל רק הבל ושוא נתעה, והביטו על הישיבות כמו על שעון מתוקן עם מכונה פנימית אמיתית וקווים מורים מדויקים על נכון שהכל מדייקים את השעונים שלהם על פיו וכל מי שהיה משתוקק אל דרך ה' היה דורש ומבקש שמה...

וכשהיו יוצאים מן הישיבה אל העולם היו מקדשים שם שמים בכל מקום שבאו שמה והיו למופת חי למעלת חי השלמות... וברבות הזמן נתרבו הכמות והאיכות בישיבות ונתרבו בעולם...

בן התורה לא היה צריך להלחם עם עצמו בהיותו בישיבה ולא הוכרח להכניע את נטיותיו הטבעיות המושכות אותו חוצה לה, אלא אדרבה, רוח העולם דחף אותו אל הישיבה...

אולם למרבה הצער בא הקץ להצלחה זו, הגיע העת ושורש פורה ראש ולענה נפל בעולם, הלא היא ההשכלה הארורה אשר רבים חללים הפילה וטמטמה את לב העם והביאה לידי כך שהתחילה מואסים בדבר ה' ובגושאיו וכאן נבעה פרץ בין הישיבות והעולם ונפתח תהום ביניהם, ומכיון שהרגישו שחי העולם וחי השלימות הם שני הפכים שונים וא"א לפשר ביניהם, התחילו לעזוב את הישיבות והתקרבו אל מדריכים חדשים, מדיחים ומסיתים מדרך האמת, ותחת ההשפעה החדשה היה הרוח גם בישיבות עצמו הולך ופושט, הולך ומצטנן עד כי גם המעטים שנשארו היו פוסחים על שתי

הסעיפים.

וכשנשארו באין אונים ממלחמה פנימית זו, התחילו, כדי לצאת ידי כל הדעות, לפשר בין שני הפכים ונתערבו אצלם הטוב והרע, שהתחילו משמשים אצלם בערבוביא ונברא מין חדש לגמרי שחסרה לו ההכרה הברורה והמסירות הגדולה... פנימה היו נבוכים בדרכי החיים, ורק ע"י

דחיפת ה"שלא לשמה" הגרוע היה מתנענע הרוח. גם המצב הזה לא הצליח להתקיים בתמידות ובאיזה מקומות כבר נהרסה כל המכונה הפנימית [בדוגמת השעון שנתקלקלה מכונתו הפנימית].

וכמובן לא היה יכול הרוח הזה לברוא אנשים בעלי דעה אמיתית ולב ישר, המוכשרים לקבל השפעה ולהשפיע, ובכל זאת כל זמן שה"שלא לשמה" מצא מקום להתגדר בעולם והיתה מתקיימת לכל הפחות מציאות הדחיפה הנ"ל, היה מתנהל הדבר איך שהוא, אבל לדאבוננו גם מצב זה לא נמשך הרבה זמן.

בשעה שהתפרצה מלחמת העולם הראשונה נהרס ונחרב כל מה שנתקיים מסבת דחיפה החיצונית, הבן תורה לא

היה מלומד להיות עומד בנסיון ולעמוד בתוקף על דינו, לכן נתדלדל הדבר ונהרס, וכמעט רק יחידים המה אשר נשארו ולא פרקו מעליהם עול התורה, ובזה הוכה המכה היותר גדולה ומצב הישיבות נבוך.

ועתה מה לעשות? הרוח הרעה - רוח החפשיות והכפירה, ר"ל, מתחזקת בכל יום בעולם... מוכרחים אנו לבקש עצה איך להציל נפשות ישראל התמימות לבל ישטפו בזרם הזמן המתגבר ומתחדש בכל יום... רק מוצא אחד ישנו, הלא הוא, להרים את מצב הישיבות ולהשיבן למצבן הראשון, ולא יועיל כלל אם נשיב אותן למצב הקודם של תנועה הבאה מדחיפת יד חיצונית בלי מכונה - פנימית... ראשית משום שתנועה זו התלויה בסכות חיצוניות אינה חזקה ומתמדת, ושנית משום שהנסיון המר הראה לנו שבלי מחייב וגורם פנימי אפשר להתקיים רק זמן מועט וסוף הכליון לבא.

ואם רוצים אנו לבנות את הישיבות מחדש, צריכים אנו להעמידן על יסודות נאמנים, ולהעלותן למדרגת הישיבות בדורות הקדמונים, וכדי להשיג דבר זה צריכים אנו להניח הנחה יסודית זו, **“אחת נשאל לשבת בבית ה' כל ימי חיינו”, היינו כי אין אנו יכולים להתחבר עם העולם, משום שהעולם התרחק ממנו, וצריכים אנו להדגיש שהעולם והישיבה הם שני דברים הפכיים וסותרים זה את זה, ושכדי להמלט מן ההשפעה המפסדת של העולם, על שרידי הפליטה להתחזק על מצבם ולהתרחק עוד יותר מן העולם החיצוניים בשעת חירום, כשכל קרונות מסילת - הברזל מלאים צבא המלחמה, מוכרחים אנו לקחת כרטיס - מסע ממחלקה הראשונה...**

וכשיתרומם מצב הישיבות יש תקוה שגם העולם יבנה מהן, ותחת השפעת הישיבות הרוממות, תרום קרן התורה בכל חוצות העולם...”